

HANGYA

A rend, mint a szövetkezet alapja.

Irta: Kerékgyártó Mihály a gyantai „Hangya“ ügyvezetője.

Minden társadalmi intézménynek elengedhetetlen főfeltétele az a rend és biztos összhangzás minden részletében, amely az intézményt valóban azzá teszi. A tudományok csarnokának legelsője az elemi iskola által a zsenge gyermeki szívbe csepegtetett mint legfőbb erkölcsi szabály így hangzik: „Rend a lelke mindennek“. Igen, rendet kell tartani a legkisebb társadalmi alakulatokban, mert ha társadalmi életnek ez a fő a legszorosabb értelemben vett eme éltető eleme bármelyikben is hiányzik, olyanná lesz, mint a vízi malom víz nélkül és annak rövid időn belül való összeomlása teljes bizonyossággal megjósolható.

Hogy ez állításom igaz, nem kell senki előtt bővebben bizonyítani. Ez nem is szándékom, csupán a rendnek, mint a szövetkezet biztos fennállásának főfentartó oszlopáról akarok néhány, tapasztalat után leszűrt gondolatot közölni azon cézzel, hogy akinek szüre, bizony vegye magára, ha azt akarja, miszerint az a társadalmi intézmény, melynek jótékony hatását ismerve szolgálatába szegődött, biztos léptekkel haladhasson az általa kitűzött cél felé.

Hogy a mi félve örözött társadalmi alakulatunkban a „Hangya“ szövetkezetben a fent említett rend fenntartható legyen annak elengedhetetlen feltétele egy olyan vezető elnöknek az intézmény élére való állítása, akiben nemcsak az intézményt alkotó egyének feltételre bizalma összpontosul, de aki valóban józan okosság, erély, de főként a puritán becsületességnek mintaképe. Ha a vezető elnökben mindezen tulajdonságok megvannak, úgy a többi már magától jön. Igen, mert a józan és okos vezető parancsát, de bármely intézkedését is, a bizalom alapján mindenki kész szívvel követi, a puritán becsületességét látva pedig mikor a közvagyon nem elharácsolni, hanem azt minden uton és módon növelni igyekszik, mindenkit hasonló tetire serkent.

Igen fontos kívánalom hát ez a vezető személyét illetően a kívánt jó rend tekintetében, mert ennek hiánya a rendellenességnek és az ebből származó sok nevű bajnak a szülőanyja, végeredményében pedig a torzsalkodás és visszavonás üzében az intézmény megsemmisülése.

Ha ezért látunk egy hivatását minden téren betöltő szövetkezetet, melyben mindenek ékesen és szép rendben folynak, úgy szorítsunk kezét annak vezetőjével, legyen az sima, vagy munkában kérgesedett, mert az becsületes kéz. Az az ember apostol, a nép jólétének, minden téren való előhaladásának apostola.

A szövetkezeti rend fenntartásának másik

főkövetése, hogy a felsőbb hatóságaink utasításait szigorúan kövessük. A mi „Hangya“ szövetkezetünk egy gyönyörű géphez hasonlítható, amelyben vannak nagyobb-kisebb srófok, rugók, lendítőkerek egy-egyik pontosan a maga helyére állítva.

Ha ez a múlt tapasztalataink a legfőbb gondossággal összeállított gépezet a jelenben mégsem működhetik a mindnyájunk által hönöhajtott pontossággal, annak okát én abban látom, hogy a gépezetnek erőt adó elemekben van a hiba.

Nincsen meg a szövetkezeti életben az a megkívánható összhangzás, amely mint egy lökést adva a főlendítő kerekeket oly biztos tempóba hozza, amiből soha ki nem vágódhatik. Igen a szövetkezetekben van a hiba, a rendellenesség.

Ilyen rendellenességnek tartom én legelső sorban azt a mai időben a szövetkezetek között nagymértékben elharapodzott végtelen káros üzést, amely a a szövetkezeti eszme megtagadásával nem a kitűzött ideális célt tartja szem előtt, hanem pillanatnyi haszonra dolgozik azáltal, hogy szükségletét nem a „Hangyától“ szerzi be, hanem egy néhány lei profitért éppen a konkurrens kereskedelem anyagi tőkéjét nagyobbítja.

Akik ezt cselekszik nem gondolják meg, hogy miután anyagi és erkölcsi erejüket a kitűzött céltól elvonták, intézményünk éppen ezért kénytelen háttérbe szorulni a konkurrencia mögé, míg ha minden erkölcsi és anyagi erejüket egy szívvel és lélekkel a kitűzött célszolgálatába állítanák a konkurrens kereskedelem maradna igen sok lépéssel hátrább.

Rendet kell hát teremtenünk e téren is. Igen, mert hiába való egy néhány hivatása magaslatán álló szövetkezet erőlködése, mert a szövetkezeti eszme kitűzött célját csak kezükben fogva haladva, közös erővel érhetjük el. Amely szövetkezet nem tartja be ezt a kívánt rendet, az nem méltó a „Hangya“ elnevezésre. Az idegen cégektől vásárló szövetkezet ugyanis úgy fest, mint a közvagyon megpróbálójára testvéreinek egyenes kárára.

Nem minden célzat nélkül jelvényünk és nevünk a „Hangya“. Egy hangyaboly ugyanis embereket megszügyenítő rendszeret és szorgalommal hordja össze azon anyagi dolgokat, melyek minden egyes munkás megélhetését célozzák. A hangya járhatatlan az egy csomóba való gyűjtésben. Legyünk mi is mindnyájan hasonlóak e szorgalmas állatokhoz. Gyűjtsünk egy csomóba rendszeret és igen sok anyagi és erkölcsi erőt és akkor intézményünk gépezete mindnyájunk megalégedésére fog működni.

Rendet csak úgy várhatunk, ha mindnyájan rendet tartunk.

Rendezzünk karácsonyi szövetkezeti ünnepet!

II.

Ezen cím alatt megjelölt közleményünkben az ünnepség programjába való felvétel céljából múlt számunkban egy kis gyerek szindarab leközlését kezdtük meg. Ezen szindarabot itten folytatjuk. Irta: ifj. Papp István a kézdalmási szöv. ügyvezetője.

GYÜLÉS.

Ügyv. ig.: (feláll) Igen tisztelt igazgatóság és felügyelőbizottság! Végtelen örömmel jelentem, hogy már 50 év óta fennálló szövetkezetünk Istennek hála mint minden évben, úgy a jelen évben is gyönyörű szép eredményt ért el.

Mind: Bravó! Éljen a szövetkezet!

Ügyv. ig.: Ebből tudjuk meg, hogy a községünk lakossága érdekében létesült és fennálló szövetkezet igazi célját minden egyes községi lakos megértette és saját érdekében, még a legkisebb cikket is, a meglévő készleteinkből fedezte. Így a forgalmunk az 1968 évben az egymillió koronát elérte.

Mind: Nagyszerű! (tapsolás, felugrások) Éljen! Éljen a szövetkezet!

Ügyv. ig.: Most engedjék meg igentisztelt Uraim, hogy ezzel kapcsolatban egy visszaillesztést vessek a multa és rövidesen az eddig, szövetkezetünk életében lefolyt eseményekről beszámoljak.

Tekintsünk vissza az 1918—1920 évekre, tehát 50 évvel ezelőtre.

A meglévő irásokból, jegyzőkönyvekből, üzleti könyvekből a következőket állapítottam meg:

Szövetkezetünk az 1918 évben alakult 11 ezer koronával. A világháborúban részt nem vett lakók és az akkori jegyző és egy pár jó gondolkodású ember közreműködésével nagy nehezen megalakították a jeleni fogy. szövetkezetet. Még pedig: ig. elnök lett Bartkó Mihály, igazgatók: Bertalan András, Kelemen Tamás (az én boldogult atyám): Péterfi Árpád, Jancsó Gyula jegyző. Felügyelőbizottsági tagok: elnök: Mátyás István, Kovács Simon, Mike Simon, ifj. Papp István (az elnök ur edesatyja) Fábrián Balázs, Illyés Dénes, Molnár Géza (a könyvelő atyja) Fábrián György, Fábrián Máté, Kovács Péter, Kelemen György (az igazgató ur atyja).

Pénztárnokká: Kelemen Tamás, könyvelővé: Bartkó János lett megválasztva.

Az első, 1918. évben, mivel az üzlet csak szept. 8-án nyílt meg, vajmi kevés eredmény volt. Azonban már 1920. évben 140 ezer korona évi forgalom mutatkozott. A tulajdonképpeni fejlődés az 1920. évvel kezdődött,

mikor a 18 ezer korona alaptőke 91 ezer koronára emelkedett, s a forgalom 400.000 ezer korona lett.

Ezekben az években még tovább fejlődött volna a szövetkezet (emelkedett hangon) de a meglévő irások, jegyzőkönyvek bizonyosága szerint a tagok nem értették meg a szövetkezet célját. Minden mende-mondával, rágalmozással igyekeztek a szöv. vezetőségének gáncsot vetni. Pedig ugy-e uraim, mily könnyű megérteni azt, hogy minden önmagunkért, önmagunk által megteremtett, önmagunk javát szolgáló intézmény csak a mi anyagi s erkölcsi hasznunkra van! —? Igy a szövetkezet is!

Mind: Ugy van! Igaz!

Ügyv. ig.: Akik a szövetkezetet alakították, azok tudták, hogy a szövetkezésben van az erő s az igazság ma 50 év után látszik meg igazán.

Mind: Igaz! Ugy van!

Ügyv. ig. Miből áll ma a vagyunk? Egy telekből, rajta 2 fronttal bíró, raktár, pincehelyiségeket s a község házat is magába foglaló, a község díszét képező gyönyörű népházból. Kérdem honnan épült? A Hangya központ erkölcsi és anyagi támogatásával, a saját erőnkéből.
(Folyt. köv.)

A központ közleményei.

Szövetkezetek!

Üzleti forgótőkénk kezelésére fokozott gondot fordítsunk! A szövetkezet napi bevételeit teljes egészében vegyük át az üzletvezetőtől! A szövetkezeti pénzek helyes kezeléséről sűrű pénztárvizsgálatok útján győződjünk meg! A szövetkezeti pénzek központi átutalása iránt minél gyakrabban intézkedjünk! Az idegen cégeket pártoló üzletvezetőket mielőbb iparkodjunk kicserélni, szövetkezeti szellemű és a Hangyához híű emberekkel! A központ figyelmeztetései, tanácsainak és felhívásainak — egy magasabb cél érdekében — a katonai engedelmességével és fegyelmességével tegyünk eleget! Minden szövetkezetnél legyen legalább 1 ember, aki az egész intézmény működését szövetkezeti szellemmel intézi és tölti be és erős kézzel iparkodik érvényt szerezni a Hangya központ utmutatásainak és felhívásainak. Messzemenő akarrattal és igyekezettel áruinkat kizárólag központi raktáraknál szerezzük be és utasítsuk, valamint ellenőrizzük az áru beszerzésekkel a megbízottakat, hogy a központi áru raktárakat ne kerülhessék el.

Fontos figyelmeztetés. Egyes szövetkezeteink igazgatósága utóbbi időben figyelmen kívül hagyta a szövetkezet alapszabályainak azon intézkedését, miszerint a szövetkezet ingatlan vételéhez, vagy eladásához és a szövetkezet vagyoni állapotát befolyásoló más terhebb és felelősségteljesebb ügyletek és szer-

ződések kötéséhez előzetesen a Hangya központ véleményének kikérése, központi jóváhagyása és közgyűlési határozat vagyis az összes tagok hozzájárulása szükséges és elengedhetetlen.

A terhes ügyletek kötéséhez és végrehajtásához tehát a központ szakszerű elbírálása megkívánatik, aki a szövetkezet anyagi helyzetét, eredeti célját és a tagok érdekeit, a mai pénzügyi piac mindenkor alakulását, a vállalkozások kockázatát stb. stb. szakszerűen elbírálja és az igazgatóságot az ügylet megkötése előtt oly szempontokra és esetleges hátrányokra, vagy kockázatokra figyelmezteti, amelyek figyelmét elkerülték.

A törvény és alapszabályokban megszabott egyenkénti és egyetemleges anyagi felelősségükre hivatkozva kérjük a szövetkezetek igazgatóságait, hogy terhes ügyleteket központi tanács és előzetes jóváhagyás nélkül ne kössenek, illetve ha a szerződés megkötése sürgős, abban kössék ki, hogy az csak a központ jóváhagyásával emelkedhetik érvényre.

Áruosztályunk közli a szövetkezetekkel, hogy központunkhoz az alábbi rövidárak érkeztek, melyekből a szövetkezetek szükségletüket bármely raktárunknál beszerezhetik.

Gyermek patent harisnya, téli 2, 4, 6, 8, 10. számú 2 minőségben.

Női fekete harisnya, téli 4 minőségben.

Férfi fekete és színes téli harisnya, 3 minőségben.

400 yardos cérna 30—50 számú.

Agát gomb fehér 8. számú.

Hímzőpamut fehér 20. számú.

„ piros 25. „

„ kék 20. „

Varrótű 00—7-ig számú.

Zsákvarrótű 00/000 számú.

Horgolócérna 2 minőségben.

Iskola pamut fehér 6, 8, 10, 12. számú.

„ fekete 12. számú.

Vörös olajos zsebkendő.

Zefir zsebkendő.

Batist

Iskola tollhegy.

Rajszeg 2. számú.

Cipőfűzők 120 cm., 140 cm. hosszú.

Masche és bádóg dohány szelencék.

Kalodont.

Fekete selyem sulytás.

Kötőtű.

Géptű 257. számú.

Fehér pamutcsipke.

Fekete műselyem csipke.

Fehér hímzés.

Színes Margit disz.

Köpperszalag fekete 4, 5.

Dróthajtű.

Spárgavászon 8 cm. széles.

Cipész-fonal 800 gr-os, 400 gr-os.

Kék jelző kréta.

Radirgummi 50 drb-os.

Ostornyél vörös.

Bakkancsszij fekete, barna.

Nadrágszij fekete 65—80.

Cserép pipa fekete, sárga.

Miska

Azonkívül felhívjuk még a szövetkezetek figyelmét a Hangyánál legolcsóbb napiárban beszerezhető természetes **Borsavas alkoholos 1.—10000** erősségű tejoltóra.

Különösen azon szövetkezetek részére nélkülözhetetlen, ahol a gazdák saját termékek előállításával foglalkoznak.

Erkezett továbbá központunknak egy vaggon horgonyzott vaslemezedény úgy mint vízvedrek, vízdézsák, mosofazekak a legjobb békebeli kivitelben. Ezekből is a szövetkezetek szükségletüket a ki-rendeltségeknél és transitó raktáraknál a legolcsóbb versenyképes áron beszerezhetik.

Sürgős felhívás. Egyes szövetkezetek még mindig elmulasztották községük új román nevének közlését s így a levelezésnél és áru küldeményeknél nem tudjuk a helyes címzést feltüntetni. Nehogy a hiányos címzés folytán küldeményeink és leveleink elveszthessenek, felkérjük ezen felhívásunknak még eddig eleget nem tett szövetkezetek ügyvezetőit, hogy mulhatatlanul jelentsék helységüknek jelenlegi új román nevét, továbbá azon helysegeknek megváltozott új nevét is, ahol a szövetkezetnek utolsó postája és utolsó távirtdája van. Ennek figyelmen kívül hagyásától a szövetkezeti vezetőség tartozik felelősséggel.

A vasuti áruszállításokat illetőleg egyes szövetkezeteinktől beérkezett jelentésekből úgy látjuk, hogy szövetkezeteink az utóbbi időben kiküldött áruinkat nagyobb késedelemmel kapják meg.

A vasutól nyert információ szerint a késedelmes szállítást az okozta, hogy a vasut az áruszállítást október 25-től kezdve 1 heti tartamra katonai szállítások miatt beszüntette. Ezen szünet miatt a vasuti raktárakban felhalmozódott szállítmányok továbbbithatása végett később a felvételt szüneteltették. A pontos és gyors szállításnak akadályául szolgál továbbá a vasuti kocsik hiánya, valamint a fűtőanyagok szállításának ezidőszerinti elsőbbsége más áruval szemben.

Kapott értesítésünk szerint ezen szállítási nehézségek azonban rövid időn belül enyhülnek.

Minden E. G. E. tag szerezzen egy új tagot az E. G. E.-nek.

A mellékletet szerkesztli:

DR. HARMATH JÁNOS.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. G. E. titkára.

Megjelenik minden vasárnap.